

pisanji, ktero je vunder po vsim pripričanji le namestilo govorjenja! — Če me tedej vse ne moti, takó je iz teh razúmov očitno, de sta imenovana dva namena našiga pravopisa popolnoma *nepotrebna*. Tode še več se zamore rêči: namreč, de sta ne le nepotrebna, ampak tudi:

b) *drugič* željam vsih bravcov in poslušavcov na ravnost nasprot. Zakaj vsakimu bravcu je pri branji le na tem ležeče, kar sedaj bere in želi, de bi takó pisano bilo, kakor se brati ali izrekovati mora. Takó, postavim, če tale stavk bere: *Moj prijatelj je svoji hčeri rekel*: tako mu je pri besedi *prijatelj* samó na pervim sklonu ležeče, in želi, de bi takó pisana bila, kakor se v pervim sklonu izreče, namreč: *prijatu*; nič pak mu sedaj ni mar, kakó se ta beseda v drugih sklonih sklanja. Pri besedi: *svoji* mu nič ni mar, ko de bi vedil, kakó so jo stari pisali, ali kakó jo drugi narodi pišejo, ampak le kakó jo mora on v svojim slovilu brati. Po enakim mu je tudi pri besedi: *hčeri* v tem stavku le na tretjim ali dajavnim sklonu ležeče, in mu clò na misel ne pride, de bi prašal: kakošen izhod de ona v pervim sklonu ima. Ravno takó mu je tudi pri besedi: *rekel* sedaj le vediti tréba, kakó de ima ona v možkim spolu, in želi, de bi takó pisana bila, kakor ima v tem, ne pa, kakó de ima v ženskim ali rečnim spolu. Nasprot pa, ko bi bil ta stavek takó preobrnjen in pisan: *Njegova hči je njegovimu prijatelju rekla*, je bravcu pri besedi *hči* le na pervim sklonu, ne pa na tretjim, pri besedi *prijatelju*, le na tretjim, in pri glagolu *rekla*, le na ženskim, ne pa na možkim spolu ležeče. In le v tem stavku bravec po našim pravopisu svoje želje popolnoma spolnjene najde, kér so vse besede na tanjko takó pisane, kakor morajo brane biti. — Tukej se posili prašanje: Če je po našim pravopisu pripušeno ta stavk popolnoma po željah bravcov pisati, zakaj ne predniga, v katerim so vunder vzroki pisanja s poslednim popolnoma enaki?! — Tode ko bi hotli na tanjko po vladinah (regeljah*) našiga pričjočiga pravopisa pisati, bi mogli v pervim ali izvirnim sklonu vselej le druge ali odvojene sklone, in v drugih le perviga, ravno takó tudi pri možkim spolu vselej ženskiga, in pri ženskim ali rečnim možkiga napovedovati, tedej povsod drugači, kakor je brati, po tem takim željam bravcov in poslušavcov na ravnost nasprot pisati! —

(Dalje sledí.)

*) Namesti latinske besede: *regelja* nekteri naših pisavcov besedo *pravilo* od drugih slovanskih narodov na posodo vzamejo; tode prav za prav se z našim jezikom ne zliči. Zakaj koreninska beseda: *pravo*, iz ktere je speljana, pomeni pri družih narodih *postavo* ali *zakon*; in pravilo je pri njih to, kar je po splohni postavi ali po zakonu; in to je regelja po svojemu zaménu (Begriff) zares; prinas pa pravilo pride od *prav*, in pomeni vse, kar je prav ali ne napak; in v tem poménu ta beseda ni pripravna; zakaj ne le to, kar je po *regeljci*, ampak tudi to, kar je po *snémi*, je *prav*, in sicer takó prav, de bi to, kar je po *snémi*, ne bilo prav, ko bi po *regeljci* bilo. Tako, postavim, bi ne bilo prav, ko bi se od priloga „*dober*“ druga prilikovavna stopnja po *regeljci* naredila, namreč „*dobrejši*“ namesti *boljši*, kakor *snéma* velevala. Zatorej bi se utegnila *regelja* v našim jeziku bolj prav, po izgledu latinskiga jezika (*regula*, a *regere*) *vladina* imenovati; zakaj to, kar *regelja* terja, je splohno ali *vladivno*, drugo pak je *posebno* ali *snéma* od splohniga ali *vladivniga*. Tudi bi se beseda *regelja* po izgledu drugih slavjanskih narodov popolnoma prav utegnila *zakonilo*, ali *zakonivenca* imenovati. Pisavie.

V višavah že zdeje cvetlice!

Kje drugej morebiti kaj navadniga, v Solcbahu*) pa, visoko ležečim, okoli in okoli z v nebo kipečimi gorami terdo obdanim kraji, cvetlice v sredi svečana, ko je skoraj še vselej snega na sežnje bilo, spomin sivih starčkov presežejo. — 16. svečana so moje buče s takim glasom letéle, de so, kakor ob ajdovim cvetu, práv očitno kazale, zakaj de jim je tako imé, in so z jedjó za mladino lepo obložene nožice domú nosile. Ne dobí pa bučelica hrane kot na cvetlicah. Pravijo, de, ako sušic posebno repa ne zavije, bojo že tudi pri nas kmalo po Velikinoči česnje cvetele, kar se tukaj večkrat še le okoli binkušti godí.

J. Janč.

Kralj kmečkih zapravljevcov in njegovih pet ministrov.

Ni še veliko lét, kar zapustí na Krajnském pošten kmet svojimu sinu čedno kmetijco. Vredna je bila med brati več kakor 1000 kron. Sinku pa ni bilo mar ne pluga ne hleva. Le po gorícáh in oštarijah se je potepal noč in dan, in je peganjal žulje svojiga rajnciga očeta. Kmaló mu zmanjka denarjev. Zdej je šel sodec za sodcam iz hrama in kravica za kravico iz hleva. Potlej da vse boršte pod sekiro. Kadar boršti pogrejo, se loti gerdi pijanec sadniga drevja na vertu, ter ga da posekati do zadnjiga debla. Britke britke solze je točila njegova nesrečna mati, ko je vidila sadno drevje pod neusmiljeno sekiro padati na tla. Spomnila se je živo svojiga pošteniga možá, ki je z veliko skerbjó to drevje zaredil. To viditi je marsiktera mati rekla na glas: „Ako bi imel moj sín kdaj tak biti, kakor je ta zapravljevec, naj rajši še danes umerje.“

Ta gerdi pijanec pa ni le sam zapravljal, temuč je vlačil še druge pomagače in pomagavke s seboj po oštarijah. Posebno je bilo pet zaničnuhov, ki so bili vedno pri njem. Zató so ga sosedje norčevaje kralja imenovali, njegovih pet zvestih tovaršev pa njegove ministre.

Letašnje léto je prodal še clo hleve in pod. Tode preden so jih odpeljali, pridejo dolžniki in poderanje vstavijo. Kmaló po tem so šli še ostanjki na kant, kralj pa z žejnim gerlam in lačnim trebuham — na ptuje gostavat.

Zdaj ga Bog kmalo z hudo boleznijo obiše. In še dan današnji se ta pijanček vica v neki bajti, in vsiga hudiga konec jemlje. Ministri so ga zapustili, in tudi ministrovke ni od nikoder nobene. Ta zgodba je gola resnica. Spisana je zapravljevcam v premislik. —

Odkritoserčne misli nekiga kmeta.

(Resnično pripovedanje na G.)

Te dni pride nek kmet k enimu gospodu, in ga takole nagovori:

K. So pač slišali, kaj se je nerodniga pri nas primirilo? So pa tudi slišali, kaj so z enim teh gerdunov storili? Zaperli so ga za dva dni, potem pa so ga spustili, brez de bi mu bili kaj dali po r—; to vender ni práv, de take gerdobneže nič s palico ne pokoré.

G. Kaj ne véš, de je to prepovedano?

K. O! to ne more biti, kdo je prepovedal?

G. Postave so take.

K. Kdo je take postave dal?

G. Leti gospodje, kteri zdaj postave delajo.

K. Slišijo. To je slabo; če je takó, potlej smo pa vsi proč. Zakaj če se gospôda še takó skrega, se vender nobenikrat ne stepe. Če pa med nami nar manjši prepír vstane, se koj stepemo. Zató ni treba, de bi gospôdo tēpli, kmet pa mora tepen biti, če kaj pregreší, sicer postave ne zapopade.

*) Solcbah na Štajarskim.